

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistolai tu hagiū Isidōru tu Pēlusiōtu

Isidorus <Pelusiota>

Parisiis, 1585

Annotationes quæda[m] in Irenæu[m], Cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71898)

χόντων ἐκέρχεται, καὶ τῶν ἀρχηγῶν. Interpreti minimè assentior, qui pro ἀρχόντων, ἀρχηγῶν reponendum censet. Sic enim vertit, Demagogus autem tam subditiis quàm reliquis primatibus imperat. Ego autem nil video, quamobrem hoc loco à recepta litera discedendum sit. Vult quippe Theodoretus Demagogum magistratibus quoque ac primoribus & ducibus imperare. Sed hæc facilia: illud non perinde fortasse facile est deprehendere quodnam mendum in hoc libri 8. loco insideat, vbi de fratrum Iosephi crudelitate verba facit. Sic autem Græca habent: μὴ τῆς συχθείας τὸ δίχρον (οὐκ εἰρανεύς) μὴ τὴν τῆς ρίζης ταυπότητα, μὴ τῆς ἡλικίας τὸ ἄωρον, καὶ κακίας ἀπειρεστων, μὴ τὴν ἀκρίσιον ὡς ἐν ὀνείροις ἡγεμονίαν, καὶ τῆς σκιάς ἀδρανεστέραν πῶς ἀρχίω, &c. Hic ego quero, quid probabile afferri possit, cur ἀκρίσιος illa somniantis Iosephi ἡγεμονία dicatur. Mihi certè nihil profus occurrit. Neque enim quod quis somniat, inuitus somniare dicitur, ac præsertim cùm lætium aliquod somnium ipsius animo obuersatur: quale illud Iosephi erat. Quare, approbantibus, vt opinor, eruditorum centuriis, mihi licebit vnica literula immutata ἀκρίσιον reponere. Hinc enim fratrum Iosephi crudelitatem exaggerat Theodoretus, quòd ob ἀνούσιον imperiū (neque enim tum quicquam veri ac solidi habebat, sed somnio duntaxat, quod quauis vmbra imbecillus esse solet, nitebatur) vsque ad eò in fratrem exarsissent, vt eum etiam obruncare cuperent. Hanc esse veram lectionem apparet ex his quæ sequuntur, vbi velut exponens, cur ἀνούσιον ἡγεμονίαν, principatum illud dicat, addit, ὡς ἐν ὀνείροις, &c, τῆς σκιάς ἀδρανεστέραν πῶς ἀρχίω. Eodem libro in hunc quoque locum mendum inuasit, τὸ χαροπὸν τῆς ἀθυμίας αἱ τῶν βλεφάρων ὡραδὴ λῦσι τολίδες, ἐργαζόμενοι μειδιάματα. Quis enim non perspicit, pro ἀθυμίας, εὐθυμίας legendum esse?

Annotationes quedam in Irenæum.

CAP. V.

TERTIVM Irenæi librum cùm nuper euoluerem, quædam obiter hinc libauī, quæ in hanc chartam conicere non grauabor. Cap. 3. adest perspicere, pro licet, vel promptum est, Græcorū more dicitur. πᾶρεστιν enim illis idem sæpe est quod ἔξεστιν. Paulò post, Quibus emendatè agentibus, &c. G. ὡν καὶ πορῶντων .i. quibus munere suo probè fungentibus. Sed & aliquantò inferius, in his verbis, Confundimus eos, qui quoquo modo, vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam sententiam, præterquàm oportet colligunt, nescio an quisquam Græcæ linguæ ignarus, quid sit præterquàm oportet colligere, intellecta assequi possit. His enim verbis non dubito quin Interpres Græcam vocem ὡραδὴ λῦσι reddere studuerit: quam tamen dilucidius vertisset, præter ius fāsque conuentus agere. Vnde Socrates in histor. Ecclesiast. lib. 5. cap. 21. (in Lat. vers. 20.) Sabbatium Nouatianum, cùm relictis suis priuatos conuentus agere cœpisset, ὡραδὴ λῦσι eum dicit. Quid autem inter hæresim, schisma, & ὡραδὴ λῦσι vel ὡραδὴ λῦσι inuenerit, vide Basil. in Canonib. ad Amphilocho. can. 1. Eodem cap. 3. in his verbis, fidelioris veritatis est testis, fidelior legendum est, vt constat ex Euseb. lib. 4. cap. 13. vbi hæc verba Græcè citantur. Cap. 4. Quæ autem sunt Ecclesiæ, cum magna diligentia diligere. Deligere, mallem, ob verbum deuitare, quod antecedit. Cap. 11. Iam enim saginatus parabatur vitulus, qui pro inuentione minoris filij inciperet mactari. Hoc loco, inciperet mactari, pro, mactandus erat, dictum est: quemadmodum & cap. 17. Inciperent talia dicere, pro, talia

H. iij

dicturi erant. & cap. 20. qui inciperet occidere peccatum, pro, qui peccatum occisurus erat: & plerisque aliis locis. Iam enim superiori libro adnotavi hunc interpretem ita vertere solere Græcum verbum μέλλειν. Quod ne, quis à me vanè conici putet, ex vno loco id apertissimè demonstrabo. Nam cum cap. 32. ad eandem formam dicat, Quid enim in illam (Mariam) descendebar, si nihil incipiebat sumere ab ea? Theodoritus lib. 1. Polymorphi hunc locum Græcè proferens, ἔμελλε λαμβάνειν habet. Cap. 12. Hi autem qui circa Iacobum Apostoli Gentibus quidem liberè agere permittebant. Hic merus Græcanismus est, pro, Iacobus Apostolus. Græci enim οἱ πατέρες τὸν Ἰακώβου dicunt, pro ὁ Ἰακώβος. Intelligit autem hoc loco Irenæus concionem eam, quam Act. 15. post Petrum Iacobus habuit, in qua, quibusdam exceptis, ἀποφασίζων (quod Interpres hoc loco vertit, liberè agere) Gentibus permisit. Cap. 14. discipulos suos, pro discipulos suos, novè dictum est, quemadmodum etiam cap. 16. discipulorum ipsorum, pro discipulorum ipsorum. Cap. 15. in titulo, frustrari Paulum. & 24. frustrari testimonia Prophetarum, pro, rescicere, minimèque agnoscere positum est, Gr. ἀπεργάζειν. Nam etiam cap. 22. lib. 4. frustrari vertit, quod Marcus cap. 7. dicit ἀπεργάζειν. Eodem hoc 15. cap. exiguum quidem mendum est, sed quod tamen minimè animaduersum perspicuo alioqui loco densissimam caliginem offundat. Quis enim sensus ex his verbis elici potest, Decipiuntur autè omnes, qui quod est in verbis verisimile, se putant posse discere à veritate. At si pro discere, discernere legamus, discussis tenebris clarissima lux protinus reditura est. Vult enim Irenæus, proclivè non esse τὸν ἐν λόγοις πειθανὸν ἀπὸ τῆς ἀληθείας ἀκριβέως .i. hoc quod verborum tanquam lenociniis quibusdam fucatum est, à vero internoscere. Quod etiam postea clariùs adhuc ostendit. Paulò post, Si autem aliquis quasi paruum ovum deditum, semetipsum ipsis præbeat imitationi illorum, &c. Hoc loco, per paruum ovum, ἑλεῖνον ὄνιον (quod vrinum ovum aptius transferretur) Interpretem reddidisse existimo. Qui enim se hæreticorum commentis totos tradunt, hi subventaneis & inutilibus ovibus comparari non immeritò queant. Deditum autem seipsum præbere, pro, sese totum tradere ac mancipare, ad Græcorum morem accedit, qui ἐκδοῖον ποιῆσθαι dicere consueverunt. Cap. 17. apprehensum, pro, comprehensum atque cognitum, dictum est. Sic cap. 18. quantum ex ipsis attingit, pro, quantum ad ipsos attingit. Gr. τόσῃ εἰς αὐτὸς ἦσαν. Aliquantò post, Ipse & Iesus Christus, &c. Hæc inciso tamen dirimenda sunt à præcedentibus verbis. At verò infra, quidnam sit illud compendij poculù, cui ante tempus Maria participare volebat, divinare sanè nequeo. Atque haud scio an Interpres fortassè σωτηρίας, pro ἀνομιίας legerit. De quo tamen nihil pronunciare audeo. Cap. 20. in his verbis, Qui propter Domini confessionem occiduntur, & substant omnia à Deo prædicta, legendum puto, substant: quod verbum barbarum quidem est, sed de Græco ὑφίσταται (i. sustinent) expressum. Quæ autem sequuntur, Quos & concedimus ipsis martyribus, mendum planè olent, sed quod citra melioris exemplaris opem deleri nequeat. Cap. 21. Absorpto autem homine in eo quod vincit, & sustinet, & resurgit, & assumitur. Assumitur hoc loco idem est, quod ascendit. Græci enim cum de Christi ascensione loquuntur, sine ullo discrimine & ἀναβάσεως & ἀναλήψεως vocabulum vsurpant. Cap. 22. Vt inseparabilem homo à Deo percipiens salutem, &c. Quid si dempta vnica litera insperabilem (G. ἀνέλπιτον) legamus? Mihi certè hæc lectio magis arridet. Hoc enim velle videtur Irenæus, Deum hac mente hominè à diabolo, tanquam Ionam à Ceto,

à ceto, absorberi permisisse, vt postea præter spem omnem salutem consecutus, ipsius nomen gloriâque concelebrat. Cap. 32. Cæterum superuacua est in Mariam descensio eius. Hæc ex Theodoriti lib. i. Polymorph. sic potius verenda esse constat: Alioqui nihil erat causæ, quamobrem in Mariam descenderet. Ex his autem verbis mendosum Theodoriti codicem Græcum libro superiore cap. 2. correximus, qui pro ἐπὶ Θεοῦ, habebat, ἐπὶ τῷ Ἰω. Cap. 41. Initium capituli inciso tantummodò à præcedenti dirimendum est. Ibidem, morum prouidentiam habere, ad Græcorum imitationem dictum est, pro, morum curam gerere, hoc est, instituendis componendisque moribus operam dare.

Iustini ad Antoninum Apologia quibusdam locis partim in Græco, partim in Latina Perionij interpretatione correctæ.

CAP. VI.

INTER legendum quæ Iustinus Martyr in sua ad Antoninum Imperatorem Apologia pro Christianis disserit, quid obiter animaduertim, hoc capite completi liber. Non longè ab initio mendum in his verbis inesse suspicor, οὐδὲ κριστὸς, ἀλλὰ πάγει τὰ παράγμματα ἐπάγει ἀξίως, ac pro ἐπάγει, ἐπάξεν, substituendum esse. i. examinare. Pag. 136. vers. 3. non mihi dubium est, quin post δπως addenda sit particula μὴ, & vers. seq. delendum αὐτῶν. Hoc enim vult Iustinus Christianorum partes esse, tam fidem suam quàm vitæ rationē omnibus executiendam ac considerandam proponere, ne alioqui crudelitatis, quæ per ignorationem animique cæcitatem ab Ethnicis in ipsos exercetur, pœnas ipsi Deo pendant. Vers. 23. lego τοῖς ἄλλοις. 31. τέτρες. Pag. 137. vers. 12. legendum puto, ἀλλ' ἢ πάντας ἀφ' ὧν τὸς ἀσεβελῶν ἔβησεν κατὰ δικαιοσύνην. Hæc enim est Iustini sententia, non proinde Christianos omnes sceleratos habendos esse, quòd quidam tales deprehensi sint: quemadmodum nec rei omnes cõdemnari solent, propterea quòd quidam interdum sceleris conuincantur. Pag. 138. vers. 25. hæc verba, εἰ γὰρ ἀνθρώπων βασιλείαν προσδοκῶμεν καὶ ἠρήμεθα, ita verti debent, Si enim humanum regnum expectaremus, saltem negaremus. sc. nos Christianos esse. Nam, vt vertit Perionius, nimis obscurus est Authoris sensus. Nisi fortasse typographi vitio, in eius interpretationem particula, si, obrepit. At vers. 38. grauitè ab eo erratum est, cùm hæc verba, καὶ ἀφ' ὧν τὸ σπικεῖμεθα ἐκ παντὸς κόσμου ἦσαν, ad hunc modum transtulit. Etiam si iis sepulchris quæ erecta sunt, omni ratione ornati sint. Ita enim potius vertere debebat, Saltem ob impendentia supplicia probitatem omni ratione coluissent. Non minùs autem scædè labitur vers. 40. cùm δημίον, hominum de plebe vertit, pro, carnificum. Vult enim hoc loco Iustinus, suppliciis inferendis delectari, carnificum potius esse, quàm bonorum principum. Eiusdem farinae est quod pag. seq. vers. 6. hæc verba, δι γὰρ τὸ ὄπον ἀφ' ὧν πενίας ἢ πείνης, ἢ ἀδουξίας πατριῶς ὑφαιρουῦνται πάντες, ita reddit, Quemadmodum enim parentis paupertatem, mala, & dedecora omnes suscipiunt; cùm contrarium omninò velit Iustinus. Sic pag. 143. vers. 16. Liberum dispersum vertit, pro, discerptum. & vers. 18. κατηρησθῆναι, sublimes pendere, pro, inter sidera relatos esse. At vers. 23. Græci codicis errorem secutus est, cùm ita vertit, Nisi quòd hæc ita scripta sunt ad præstantiam adhortationemque eorum qui erudiuntur. Hic enim in Græco pro ἀφ' ὧν ἀπερτῆσθαι legendum est ἀφ' ὧν ἀπορτῆσθαι. i. corruptellam. Vers. 32. lego ἀδίκους. Pag. 144. vers. 33. pro τελῶν, Epiphanius habet γιγῶν.